

NT2 in het vmbo: maatwerkmogelijkheden

Hulpvraag	Wat kan en wat mag?	Waar moet de school op letten?	Toezicht
Ontheffing of vrijstelling voor Frans en/of Duits in de onderbouw	In de onderbouw vmbo is slechts één moderne vreemde taal verplicht: Frans of Duits. Deze taal kan worden vervangen door de Spaanse taal, Arabische taal of Turkse taal (dit geldt voor alle leerlingen). Leerlingen die buiten Nederland vergelijkbaar onderwijs hebben gevolgd en daarbij geen of te weinig onderwijs in Frans of Duits hebben gekregen, kunnen ontheffing krijgen voor Frans of Duits. Leerlingen die al vanaf het eerste leerjaar weten de basisberoepsgerichte leerweg te gaan volgen, hoeven geen Frans of Duits te volgen.	Leerlingen kunnen alleen de hiernaast genoemde ontheffing (voor leerlingen die vergelijkbaar onderwijs gevolgd hebben, maar te weinig Duits of Frans) krijgen van de tweede moderne vreemde taal wanneer zij voor de eerste keer tot een school voor vmbo/havo/vwo zijn toegelaten en zijn geplaatst in leerjaar twee of hoger.	Het is de verantwoordelijkheid van de school om dit per leerling te bekijken. Hiervoor is geen toestemming vooraf van de Inspectie nodig
Ontheffing of vrijstelling voor Frans en/of Duits in de bovenbouw	Leerlingen vmbo-tl, vmbo-gl en vmbo-kb kunnen in de profielen ontheffing voor Frans of Duits krijgen als zij in de onderbouw over een ontheffing voor Frans of Duits beschikten en in de onderbouw onderwijs volgden in de Spaanse taal, Arabische taal of Turkse taal. Het vak Frans of Duits wordt dan vervangen door een van de volgende vakken: Arabische taal, Turkse taal, Spaanse taal, maatschappijkunde, geschiedenis en staatsinrichting of aardrijkskunde. Als leerlingen in de onderbouw in de hierboven genoemde profielen op grond van een van de twee andere genoemde redenen ontheffing hebben gekregen voor Frans of Duits, kan de taal worden vervangen door maatschappijkunde, geschiedenis of aardrijkskunde.	Onderwijsactiviteiten moeten voldoen aan drie voorwaarden: 1. Bewust gepland en verzorgd onder verantwoordelijkheid van de school; 2. Uitgevoerd onder de pedagogisch-didactische verantwoordelijkheid van een leraar of een ander die hier op grond van de wet mee belast mag worden; 3. De medezeggenschap moet vooraf instemming hebben gegeven	De inspectie controleert of er voldoende onderwijs wordt gegeven op scholen. De school hoeft zich niet op leerlingenniveau te verantwoorden: het gaat erom dat alle leerlingen in principe het programma kunnen volgen. Er is wel toestemming van de inspectie nodig wanneer leerlingen vanwege lichamelijke of psychische redenen niet het gehele onderwijsprogramma kunnen volgen. ⁱ Per schooljaar moet op ten minste 189 dagen onderwijs worden verzorgd. In het examenjaar kan hiervan afgeweken worden. Ook kan rekening gehouden worden met de vakantiespreiding: scholen in de regio met een 'korter'

			schooljaar moeten ten minste 184 dagen onderwijs verzorgen.
Mondeling afnemen van toetsen en/of schoolexamens	De school bepaalt de wijze van afname van schooleigen toetsen en schoolexamens. In het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) legt de school de keuzes betreffende inhoud en vorm vast. Eenmaal vastgelegde schoolexamentoetsen en -opdrachten moeten gedaan worden. De school kan in het PTA-variantie in toetsvorm hebben opgenomen zolang er niet aan de inhoudelijke eisen wordt getornd. Het is m.b.t. de schoolexamens mogelijk om voor een duidelijk te onderscheiden doelgroep een aparte PTA te maken, bijvoorbeeld voor de doelgroep ‘Nederlands niet als moedertaal’. Toetsvorm en –planning kunnen hierin afwijken van de toetsvorm en –planning voor andere leerlingen. Het is ook mogelijk om voor een individuele leerling een eigen PTA maken.	Het PTA is een wettelijk verplicht document en wordt telkens voor een jaar vastgesteld. In het PTA staat beschreven wat de schoolexamens inhouden en op welke wijze de schoolexamens worden afgenomen. Voorwaarde voor een doelgroep-PTA is dat de zwaarte van het PTA vergelijkbaar is en dat er geen eindtermen en/of schooleigen leerstof weggelaten mag worden. ⁱⁱ	Het examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting worden door de directeur voor 1 oktober toegezonden aan de Inspectie en verstrekt aan de leerlingen.
Ondersteuning of meer tijd t.b.v. de Nederlandse taal school- examens of centrale examens	Nieuwkomers die ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland hebben gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is mogen voor het schoolexamen en centraal examen gebruikmaken van: • verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten; • een verklarend woordenboek der Nederlandse taal* (dit mag een NT2-woordenboek zijn) én het woordenboek van en naar de moedertaal. ⁱⁱⁱ * Elke leerling mag dit woordenboek meenemen.	Ondersteuning moet voor het schoolexamen vastgelegd worden in het PTA	Het bevoegd gezag moet de inspectie informeren over de afwijkende voorwaarden die worden toegepast bij deze leerlingen, indien het centrale examens betreft.

	- Om de doeltreffendheid van het verklarend woordenboek Nederlands als hulpmiddel voor deze groep kandidaten te waarborgen, kan het bevoegd gezag besluiten de kandidaat het gebruik van een digitaal woordenboek toe te staan, mits offline geïnstalleerd.		
--	---	--	--

ⁱ Bron: Artikel 2.38, lid 11, WVO 2020 Dagennorm

ⁱⁱ Bron: Artikel 2.60a, WVO 2020

ⁱⁱⁱ Bron: Uitvoeringsbesluit WVO 2020 3.55

Uitvoeringsbesluit WVO 2020

Handreiking Passend Examineren 2026